

Tekenen in de tijd 18

24-30 november 2019

Deze zondag is het feest van Christus, Koning van het Heelal. In het Huis van Dominicus wat het tegelijkertijd het feest van de dominicaanse heilige Albertus de Grote. Deze werpt een speciaal licht op het koningschap van Jezus de Gezalfde. Erik Borgman noteert wat hij in dit licht ziet.

Deze zondag vieren wij het feest van Christus, Koning van het Heelal. We combineren dat met het feest van de dominicaan Albertus de Grote (ca. 1200-1280), dat eigenlijk op 15 november thuisheert. Albertus is vooral bekend als leermeester van de grote dominicaanse theoloog Thomas van Aquino. Hij behoorde als theoloog tot degenen die in zijn tijd, tegen nogal wat tegenstand in, verdedigden dat ook het nastreven van kennis van de wereld religieus gesproken van belang is. Hij deed ook zelf allerlei experimenten en is de patroon van de wetenschappers. 'Voor ons is de hele wereld theologie', schreef hij, 'want de hemel verkondigt de glorie van God'. Het is het begin van psalm 19. Dit maakt Albertus tot een speciale verkondiger van Jezus' koningschap.

Want het feest van Christus Koning verkondigt aan het einde van het kerkelijk jaar – het nieuwe kerkelijk jaar begint op de eerste zondag van de advent, de voorbereidingstijd voor kerstmis, en die is komende zondag – twee centrale aspecten van het christelijk geloof. Het onderstreept ten eerste Jezus' boodschap dat het koninkrijk van God nabij is. Het koninkrijk dat Jezus verkondigt, is geen rijk van overheersing en onderdrukking, maar van dienstbaarheid, zoals 'de Mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen' (Marcus 10,45). Degenen die zich in dienst willen stellen van dit koninkrijk – daartoe is iedereen geroepen en op deze roeping hebben gelovigen 'ja' gezegd – moeten daarom evenmin gediend willen worden, maar willen dienen. Zij behoren, met de slogan in de tv-spotjes van de katholieke ontwikkelingshulporganisatie Cordaid, uit te dragen: 'op de wereld om elkaar te helpen'.

Tussen haakjes: de ouderen onder ons weten misschien nog – als ze net zo'n merkwaardig geheugen hebben als ik – dat dit ooit een liedje was in de tv-serie 't Schaep met de 5 pooten' – neen, niet de remake van 2006, maar het origineel van 1969/70: 'Wij zijn toch op de wereld om elkaar, om elkaar, om elkaar, om elkaar, te helpen nietwaar'. Met de zin: 'Ziet, reeds gloort de dageraad | die ons het licht gaat brengen, | de zon die aanstonds alle kwaad | op aarde zal verzengen'. In een kroeg gezongen en geen slechte samenvatting van Jezus' boodschap.

Het tweede aspect van het feest van Christus Koning verstopt zich in de toevoeging 'van het heelal'. De tweede lezing die voor deze zondag in het lectionarium staat, is een lofzang uit het eerste hoofdstuk van de brief van Paulus aan de christenen van Kolosse die begint met: '(Jezus) is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene van heel de schepping. Want in Hem is alles geschapen, in de hemel en op de aarde, het zichtbare en het onzichtbare, tronen en hoogheden, heerschappijen en machten. Alles is door Hem en voor Hem geschapen. Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in Hem' (Kolossenzen 1,15-17). Het is dezelfde overtuiging die Johannes aan het begin van zijn evangelie formuleert: bij de schepping had God de bestemming voor ogen die in Jezus in alle helderheid aan het licht komt. De gunnende en leven gevende liefde die Hij belichaamt, is waaruit de kosmos voortkomt, wat de kosmos draagt en wat de bestemming van de kosmos is. Jezus' optreden en verkondiging zijn bedoeld om ons opnieuw in deze oorspronkelijke logica op te nemen.

Aan de vooravond van het feest van Christus Koning mocht ik in de Janskerk de Henri Nouwenlezing houden. Te midden van alle gepraat dat het christelijk geloof niet langer van betekenis zou zijn, een kerk vol mensen die uit alle delen van het land komen om te horen dat deze betekenis er wel degelijk is. Ik citeerde in mijn lezing onder meer de Zuid-Afrikaanse dominicaan Albert Nolan, die schrijft: 'Volgens de conventionele wijsheid is zelfloos en egoloos gedrag onnatuurlijk en is het het eigenbelang dat de economie gaande houdt en dat mensen tot grote prestaties motiveert. Wat Jezus betreft is dit niet de echte wereld; het is de omgekeerde wereld die recht op moet worden gezet.' Wij hopen niet op het onmogelijke, de wereld waarin wij leven, is onmogelijk. Hoog tijd dat de advent begint.

Erik Borgman, lekendominicaan

voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus